

מדרש רבה

בלק – לא מדובשך ולא מעוקצך

הרב יצחק שילת

במדבר רבה, בלק, פרשה כ

ט וַיבֹּא אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה (במדבר כב, ט), זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב (משלי כח, י): מִשְׁגָּה יִשְׂרָיִם בְּדַרְךָ רַע בְּשָׁחוּתוֹ הוּא יִפּוֹל, זֶה בְּלָעַם, שֶׁבִּתְחִלָּה הִבְרִיחַ נֹהֲגוֹת בְּכַשְׂרוֹת, וּבְדַבְרָיו אֵלֹו הָיָו נֹהֲגִין בְּעַרְיוֹת, שֶׁהִרְאִשׁוּנִים (בראשית כט, ט): וְרַחֵל בָּאָה עִם הַצֹּאן, (שמות ב, טז): וּלְכַהֵן מִדָּן שֶׁבַע בָּנוֹת, עֲמֵד בְּלָעַם וְהִטְעָה אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּעַרְיוֹת, וְכִמּוֹ שֶׁהִטְעָה הִטְעָה, בְּעֵצָה שֶׁנָּתַן בָּהּ נֶפֶל, וְהִטְעָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּהָ כָּתִיב (איוב יב, כג): מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וַיִּאֲבָדֵם. כִּיִּן שֶׁאָמַר לוֹ מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּה, אָמַר אוֹתוֹ רָשַׁע אִיבֹו יוֹדַע בָּהֶן, יֵשׁ שְׁעָה שֶׁאִיבֹו יוֹדַע, וְאֲנִי אֶעֱשֶׂה בְּבִנְיֹו כָּל מַה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה, לָכֵה אָמַר לְהִטְעוֹתוֹ. דָּבָר אַחֵר, מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּה וַיֹּאמֶר בְּלָעַם בְּלֶק בֶּן צִפּוֹר, הִתְחִיל מִתְגָּאָה וְאָמַר אֶף עַל פִּי שֶׁאִין אֶתָּה מְכַבְּדִנִי וְאִין אֶתָּה מוֹצִיא לִי שֵׁם בְּעוֹלָם הַמַּלְכִים מִבְּקָשִׁים אוֹתִי. (במדבר כב, יא): הִנֵּה הָעַם הַיֵּצֵא מִמִּצְרַיִם, עֲתָה לָכֵה קְבֵה לִי אֶתוֹ, לְהוֹדִיעַ שֶׁשׂוֹנֵא יוֹתֵר מִבְּלֶק, שֶׁבְּלֶק לֹא אָמַר קְבֵה, אֲלֵא אָרָה, וְזֶה קְבֵה בְּפִרוּשׁ, הוּא אָמַר (במדבר כב, ו): וַאֲגַרְשֶׁנּוּ מִן הָאָרֶץ, וְהוּא אוֹמֵר (במדבר כב, יא): וְגִרְשִׁיתִי, מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא.

• וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֵל בְּלָעַם לֹא תִלָּה עִמָּהֶם (במדבר כב, יב), אָמַר לוֹ אִם כֹּן אֶקְלָלֶם בְּמִקוּמִי, אָמַר לוֹ (במדבר כב, יב): לֹא תֵאָר אֶת הָעַם. אָמַר לוֹ אִם כֹּן אֶבְרַכְכֶם, אָמַר לוֹ אִין צְרִיכִין לְבִרְכָתְךָ (במדבר כב, יב): כִּי בְרוּךְ הוּא, אוֹמְרִים לָהּ לְצַרְעָה לֹא מִן דְּבִשְׂיָהּ וְלֹא מִן עֲקָצִיָּה...

דף מקורות